

INSINÖÖRISTÄ TOHTORIKSI

SUOMEN TEKNILLISEN KORKEAKOULUN JA TEKNILLISEN KORKEAKOULUN ENSIMMÄISET TOHTORIT 1908–1949

Panu Nykänen

Vuotta 1949 voidaan monestakin syystä pitää käännekohtana suomalaisen teknillisen opetuksen historiassa. Eräs merkkitapaus oli ensimmäinen sodanjälkeinen juhlallinen tohtoripromootio, jolla juhlustettiin Teknillisen korkeakoulun paluuta rauhan ajan päiväjärjestykseen. Korkeakoulun promootiotoiminta oli 1930-luvulla päässyt alkuun, mutta sodan vuosien aikana traditio katkesi. Ennen talvisodan syttymistä korkeakoulusta oli valmistunut jo kaksikymmentä tohtoria. Toisen maailmansodan jälkeen vilkastunut tutkimustoiminta johti siihen, että Teknillisestä korkeakoulusta valmistuneiden tohtoreiden lukumäärä vuoden 1949 loppuun mennessä oli noussut viiteenkymmeneen kolmeen. Samaan aikaan vihittyjen kunniatohtoreiden lukumäärä oli kaksikymmentäkahdeksan.

TOHTORIN TUTKINTO

Tekniikan tohtorin tutkinnon historia Suomessa noudattelee yleistä pohjoiseurooppalaista kehitystä. Saksalaisen kielialueen ja Pohjoismaiden teknilliset korkeakoulut joutuivat kamppailemaan asemastaan ylintä opetusta antavina oppilaitoksina yliopistojen joukossa. Koska tohtorin titteli oli korkein perinteinen akateeminen oppiarvo, teknillisten oppilaitosten oikeuteen arvon antamiseen suhtauduttiin yliopistomaailmassa hyvin nihkeästi. Vuonna 1899, samassa yhteydessä, kun diplomi-insinöörin nimike vahvistettiin, eräät saksalaisen kielialueen teknilliset korkeakoulut saivat oikeuden arvon Doktor-Ingenieur (lyhenne Dr.-Ing.) antamiseen. Titteli jouduttiin kuitenkin painettuna virallisissa yhteyksissä merkitsemään

eri fontilla kuin yliopiston antama tohtorin arvo. Vuoden 1901 jälkeen pääosassa Saksaa ja Itävalta-Unkaria otettiin käyttöön Doktorat der technischen Wissenschaften. Tämä nimike otettiin käyttöön myös Zürichin ETH:ssa vuonna 1909.¹

Teknillisen tohtorintutkinnon sai Suomen Teknillisessä Korkeakoulussa suorittaa vuoden 1908 sääntöuudistuksen jälkeen.² Suomessa tekniikan tieteellistymiseen ja oppilaitoksen statukseen liittyvä kamppailu näkyi lähinnä väittelijöille asetettuina korotettuina opintosuoritusvaatimuksina. Tämä vähensi tohtorin arvoa tavoittelevien lukumäärää selvästi aina 1930-luvulle asti. Tutkinto oli uudemman saksalaisen oppiarvon mukainen, mutta käytetty nimike noudat-

Ensimmäinen promootio järjestettiin 12. toukokuuta 1934. Promoottorina toimi Teknillisen korkeakoulun pitkäaikainen rehtori A. L. Hjelmman. Kuva: Pietinen.

teli vaatimattomampaa linjaa. Oppiarvolla ei ollut erityistä nimitystä. Virallisissa yhteyksissä on käytetty merkintätapaa ”tohtori Suomen Teknillisestä Korkeakoulusta”. Suomalaisen Teknikkojen Seuran julkaisema Teknillinen Aikakausilehti otti kuitenkin jo 1920-luvulla käyttöön suomenkielisen nimityksen tekniikan tohtori. Toisinaan Suomesakin on käytetty saksalaisen tradition mukaista, mutta epävirallista nimikettä tohtori-insinööri. Tohtori-insinööri -nimikettä on kuitenkin pääasiassa käytetty tämän oppiarvon Saksassa suorittaneista henkilöistä. Vuonna 1933 tapahtuneeseen tutkinnon uudistukseen asti Teknillisestä korkeakoulusta valmistuneet tohtorit saivat tutkinnon suorittuaan erityisen tohtori-diplomin, joka muistuttaa ulkonaisesti myöhempää promootion yhteydessä tai tohtorin arvoa myönnettäessä annettua todistusta. Tohtori-diplomissa todettiin kyseisen henkilön

Vuoden 1934 promootio järjestettiin iltajuhlana. Paikalla oli valtakunnan ylintä johtoa. Kuva: Pietinen.

Tilaisuus jatkui promootiotapahtuman jälkeen illanviettona. Kuva: Pietinen.

suorittaneen tutkinnon samalla, kun hänelle myönnettiin tohtorin arvo.

Toiminnan varhaisvaiheessa ei Suomessa ole ollut tarkoitusta järjestää erityistä promootiota valmistuville tohtoreille. Tohtorin tittelin käyttöoikeuden ja promovoidun tohtorin arvon välinen, merkittäväksi suunniteltu ero on ollut epäselvä alusta alkaen. Tilanne muuttui sen jälkeen, kun Tukholman Kungliga Tekniska Högskolan KTH sai oikeuden tohtorin arvon myöntämiseen vuonna 1927. Ruotsalainen teknologian tohtorin arvo oli kiistatta korkea akateeminen oppiarvo. Ruotsin ensimmäinen promootio järjestettiin Uppsalassa 25. toukokuuta 1929 suurin akateemisin juhlamenoin.³ Suomessa tehtiin nopeasti päätökset vastaavasta akateemisen statuksen nostamisesta. Vuonna 1933 annetun asetuksen mukaan tutkinnon nimi muutettiin ruotsalaisen mallin mukaisesti kuulumaan teknologian tohtorin tutkinto. Tutkinnoista ja niihin liittyvistä arvonmerkeistä määrättiin asetuksella vuonna 1933.⁴

Tämän tutkinnon muotosäännöt olivat alusta alkaen epäselviä. Tutkinnon kaikkien osien suorittamisen jälkeen korkeakoulu antoi todistuksen tohtorintutkinnon suorittamisesta. Saatuaan tämän todistuksen, oppiarvon saavuttaneet ovat käyttäneet tekno-

logian tohtorin titteliä. Promootiotilanteessa tohtori on saanut opettajakollegin määrämällä tavalla tohtorin arvon, josta on annettu korkeakoulun sinetillä varustettu erillinen todistus.

Tilanteen epäselvyyttä kuvaa se, että vuonna 1934 järjestetyssä ensimmäisessä juhlallisessa promootiossa tohtori-diplomin ja tohtorin arvon jo aiemmin saaneet kymmenen henkilöä saivat myös teknologian tohtorin arvon osoittavan todistuksen, vaikka kysymys oli samasta tutkinnosta.

Tutkinnon suoma titteli muutettiin vuonna 1941⁵ kuulumaan tekniikan tohtori (tekn. toht.⁶, TkT) samalla, kun oppilaitoksen nimi muutettiin muotoon Teknillinen korkeakoulu. Sääntöuudistuksen jälkeen väitöskirjan hyväksyminen oikeutti suoraan tekniikan tohtorin arvoon. Ehdoton promootioon liittyvä säännös koski ainoastaan tohtorin arvon merkkien käyttöä. 37§:n 2. ja 3. momentti kuuluivat seuraavasti:

”Opettajaneuvostolla on oikeus määrätä promootion toimeenpanemisesta tekniikan tohtorin arvoa annettaessa.”

”Se, joka on promovoitu tekniikan tohtoriksi, on oikeutettu opettajaneuvoston vahvistamiin arvonmerkkeihin.”

Tohtorin arvon saattoi edelleen saada opettajaneuvoston määrittelemällä tavalla, eikä muodollista promootiota välttämättä tarvittu tohtorin arvon saamiseksi.⁷

Esitetyt promootioluettelot eivät vastaa valmistuneiden tekniikan tohtoreiden luetteloa, koska promootion muotovaatimuksia ei määritelty. Uudessakin säädöksessä ongelman aiheutti tarkemmin määrittelemätön tapa, millä tekniikan tohtorin arvon saattoi saavuttaa. Kysymystä 1950-luvun alussa pohtinut Teknillisen korkeakoulun opetuksen kehittämistä ynnä muita kysymyksiä käsittelemään asetettu, niin kutsuttu Levónin komitea oli täysin tietoinen säädök-

sen aiheuttamasta ristiriidasta ja teki esityksen sanamuodon muuttamiseksi yksiselitteiseksi tarvittavalta osin:

”Opettajaneuvostolla on oikeus määrätä promootion toimeenpanemisesta teknologian tohtorin arvoa annettaessa. Opettajaneuvosto voi pyynnöstä antaa teknologian tohtorin arvon ilman juhlallista promootiotakin.”

Uusi Teknillistä korkeakoulua koskeva asetus ja tutkintosääntö annettiin vuonna 1953. Uutta oli tosin vain tohtorin arvon myöntämistä käsittelevä kohta.⁸

Levónin komiteassa keskusteltiin myös ylimmän tutkinnon nimityksen muuttamisesta takaisin muotoon ’teknologian tohtori’. Perusteluna esitykselle oli se, että tohtorin arvo on tieteellinen eikä käytännöllinen oppiarvo, joten sanaan tekniikka tuli kuulua myös tiedettä osoittava logos.⁹ Kysymys käytetystä tittelistä oli selvästi toisen maailmansodan jälkeiseen politiikan kehitykseen liittyvä asia, Levón pyrki luomaan mahdollisimman kiinteät yhteydet Amerikan yhdysvaltoihin tälläkin tavoin. Esitystä ei hyväksytty. Samassa yhteydessä tehtiin esitys tekniikan lisensiaatin tutkinnon perustamisesta ruotsalaisen esimerkin mukaisesti. Tekniikan lisensiaatin tutkinto (tekn. lis., TkL) otettiin käyttöön vuonna 1953. Vuoden 1953 jälkeen yhä kasvava osa valmistuvista tohtoreista sai tohtorin arvon ilman promootiota. Tilanne johtui osittain promootiotilaisuuksien harvalukuisuudesta. Tutkintosääntöä muutettiin jälleen vuonna 1971.¹⁰ Uudistuksen jälkeen vastuullisen osaston osastokollegi käsitteli väitöskirjan hyväksymisen tai hylkäämisen väitöstilaisuuden jälkeen. Kun tohtorin tutkinto oli hyväksytty, annettiin asianomaiselle väittelijälle tutkintotodistus, jonka allekirjoittivat rehtori ja osastonjohtaja. Tutkinnon suorittaminen oikeutti hakemaan hallinto-

kollegin myöntämää tekniikan tohtorin arvoa. Hallintokollegilla oli oikeus antaa tohtorin arvo myös ilman juhlallista promootiota. Käytäntö tohtorin arvoa myönnettäessä 1970-luvulla muodostui osittain epäselväksi.¹¹

Ongelma korjattiin uudella, keväällä 1979 annetulla asetuksella.¹² Tällöin todettiin yksiselitteisesti, että ”todistus tekniikan tohtorin tutkinnosta oikeuttaa tekniikan tohtorin arvoon”.¹³ Promootion, jonka järjestämisestä päätti asetuksen mukaan hallintokollegi, tarkoituksena oli tämän jälkeen vain arvonmerkkien antaminen. Hallintokollegi voi myös pyynnöstä antaa oikeuden tekniikan tohtorin arvonmerkkeihin ilman juhlallista promootiota.

Promovoimattomien tohtoreiden ongelma poistui lopullisesti vuonna 1987, jonka jälkeen kaikki oppilaitoksesta valmistuvat tekniikan tohtorit tai filosofian tohtorit on promovoitu läsnä- tai poissaolevina.

ENSIMMÄISET TUTKINNOT

Vuoden 1908 asetuksessa annetuissa Suomen Teknillisen Korkeakoulun säännöissä määrätään teknillisen tohtorinarvoon oikeuttavaan tutkintoon kuuluvasta väitöskirjasta. Tutkijoita on pitkään askarruttanut se, miksi vuonna 1912 teknillisen tohtorin tutkinnon suorittaneen Sulo Viljo Hintikan väitöskirja on saanut sarjanumeron 2. Sulo Hintikka sai painatusluvan väitöskirjalleen *Kamfenilonitutkimuksia* maaliskuussa 1911. Mielestäni on todennäköistä, ettei numeroa 1 ollut tarkoitus ottaa käyttöön lainkaan. Tässä tutkimuksessa en ole kuitenkaan kyennyt vedenpitävästi ratkaisemaan ensimmäisten väitöskirjojen numerointiin liittyvää ongelmaa.

Kemistien osuus ensimmäisten suomalais-

ten tohtoreiden joukossa on huomattavan suuri verrattuna kemian osaston kokoon Teknillisen korkeakoulun osastojen joukossa. Järjestyksessä toinen TKK:n tohtori on myös kemisti, Rolf Helmer Roschier. Hänen väitöskirjansa *Über die Ozonisation des Apobornylens und der verschiedenen Fenchene: Beiträge zur Feststellung der konstitution dieser Kohlenwasserstoffe* hyväksyttiin vasta vuonna 1917.

On lisäksi huomattava, että Frans Oskari Routala valmistui Karlsruhe teknillisestä korkeakoulusta tohtori-insinööriksi 18. toukokuuta 1909. Routala seurasi Sulo Hintikkaa orgaanisen kemian professorina vuoden 1925 jälkeen.

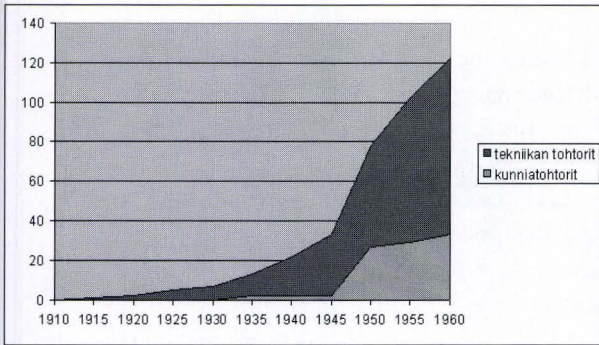
Insinööriosaston väitöskirjahankkeet eivät edenneet yhtä hyvin, vaan osaston projektit ovat jääneet keskeneräisiksi. Mikäli väitöskirja numero 1 on ollut tarkoitus toteuttaa, numeron haltija on ollut insinööri Georg Fredrik Jansson. Ensimmäinen lupa teknillisen tohtorintutkinnon suorittamiseksi annettiin hänelle 21. lokakuuta 1909.¹⁴ Janssonin syventymisaihe oli sähkötekniikka. Saksassa suorittamiensa perusopintojen jälkeen hän on jatkanut opiskeluaan Karlsruhe teknillisessä korkeakoulussa. Oleskeltuaan Suomessa jonkin aikaa Jansson siirtyi edelleen Wienin teknilliseen korkeakouluun. Hän palasi syksyllä 1912 Helsinkiin, jossa hänet nimitettiin muutaman kuukauden ajaksi Teknilliseen korkeakoulun sähkötekniikan assistentiksi. Myöhemmin Jansson työskenteli sähkötekniikan opettajana Tampereen Teknillisessä Opistossa, eikä hänen väitöstutkimuksensa koskaan valmistunut.¹⁵

Vuonna 1917 väitöskirjanumerolla 10 konepajatekniikkaan liittyneen opinnäytteensä *Metallilastun irtaantumisen riippuvaisuus veisto-olosuhteista: veistomekaaninen tutkimus* julkaisi Toivo Wilho Salonen. Väitöskirjan eräitä osia vastaan esitettiin ankaraa

kritiikkiä,¹⁶ eikä hän koskaan suorittanut tutkinnon muita osia. Hänet todettiin haun yhteydessä vuonna 1922 päteväksi yleisen koneopin ja teollisuustalouden professorin virkaan. Virkaan valittiin tällöin Bernhard Wuolle. Salonen työskenteli vuosina 1922–1926 Tampereen Teknillisen Opiston opettajana, ja siirtyi tämän jälkeen yksityisen insinööritoimiston vetäjäksi.

Vastaavasti ovat tutkinnon suorituslupaa anoneet insinööri [Arne] Ossian Strömmer (hakemus 1912) ja insinööri Maximilian Sergelius (1913); kumpikin toimi jonkin aikaa koneinsinööriosaston assistentteina. Molempien väitöstutkimus on jäänyt aikanaan keskeneräiseksi. Strömmer työskenteli ammattikoulun opettajana ja julkaisi useita alan kirjoituksia. Sergelius ryhtyi valtiomiesuralle ja julkaisi myöhemmin useita alansa tieteellisiä tutkimuksia.

Maanviljelystekniikan opinnäytteistä osa suoritettiin Helsingin yliopistossa, jonne myös tohtorintutkinto helposti siirtyi. Ensimmäinen maanviljelystekniikkaan perehtynyt henkilö, joka sai luvan tohtorintutkinnon suorittamiseksi, on Iivo Artur Hallakorpi [ent. Schroeder]. Hän valmistui maanmittausinsinööriksi vuonna 1897, ja toimituaan erilaisissa maanviljelysinsinöörin tehtävissä hän työskenteli pitkään Teknillisen Korkeakoulun opettajana: kulttuuritekniikan opettajana vuosina 1907–1922, vt. professorina 1922–1925 ja professorina aina vuoteen 1940 asti. Hallakorven väitöskirja julkaistiin vuonna 1924 TKK:n numerolla 7. Perusopintonsa yliopistossa suorittanut maanmittari Bernhard Aarnio esitteli TKK:lla keskeneräiseksi jääneen tutkimushankkeensa loppuvuodesta 1911. Aarnio valmistui filosofian tohtoriksi Helsingin yliopistosta vuonna 1917. Professori Aarnio toimi myöhemmin maatalouskoelaitoksen johtajana.

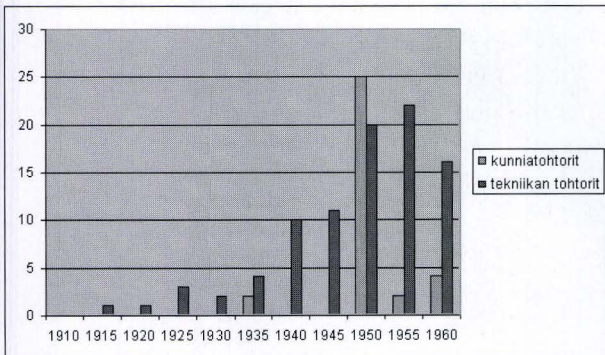

Kaavio 1.

Teknillisen korkeakoulun valmistuneiden tutkintojen määrän kumulatiivinen kehitys varhaisina vuosina käy ilmi kaaviosta 1.

Selkeä käännekohta tutkintojen suoritustamäärässä tapahtui vuonna 1949. Myös suuressa juhlapromootiossa promovoitujen kunnia-tohtoreiden määrä oli tällöin huomattava. Sota-ajan aiheuttaman tohtorintutkintojen paineen purkautuminen ja sotakorvausteollisuuden aiheuttamasta insinööri-pulasta johtuva tutkintojen uupuminen 1950-luvun puolivälin paikkeilla näkyy selvästi kaaviossa 2, jossa on laskettu viisivuotiskausittain valmistuneiden tutkintojen määrä. 1960-luvun alun jälkeen tohtorintutkintojen kehitys on edennyt tasaisesti.

Kaavio 2.

Sadas TKK:n numeron saanut väitöskirja, Urmas Runolinnan *Dry magnetic separation of finely ground magnetite in a rotating magnetic field* julkaistiin vuonna 1961.

PROMOOTIOT

Ensimmäinen TKK:n promootio järjestettiin vuonna 1934. Promovoitavia tohtoreita oli tällöin kertynyt kymmenen. Promovoitavien joukosta puuttui Suomen Teknillisen Korkeakoulun ensimmäinen tohtori, Sulo Viljo Hintikka, joka oli kuollut jo vuonna 1925.

2000-luvulle tultaessa tohtoreita on promovoitu viidellä eri tavalla:

- juhlliset tohtoripromootiot
- pienempimuotoiset juhlliset tohtoripromootiot avajaisten yhteydessä
- promootio avajaisten yhteydessä ilman juhllisuuksia (1951)
- hiljainen promootio (1936 ja 1946)
- opettajaneuvoston juhlaistunto (1949 ja 1984)

Juhlalliset promootiot on järjestetty tutkintosäännön antamisen jälkeen 1934, teknillisen opetuksen satavuotisjuhlan yhteydessä vuonna 1949, Otaniemen päärakennuksen vihkiäisjuhlan yhteydessä vuonna 1966, ja vuonna 1981.

Juhlallista tohtoripromootiota oli 1930-luvun alussa ajateltu varsinaiseksi promootio-tavaksi, mutta promootiokäytäntö sai jo saman vuosikymmenen kuluessa vaihtelevia muotoja. Ensimmäiset ilman promootiota pätevoityneet tekniikan tohtorit valmistuvat jo 1940-luvun kuluessa.

Meijeriteknikasta väitellyt, Helsingin yliopiston maatalous-metsätieteellisessä tiedekunnassa biokemian opintojaan jatkanut, mutta Teknillisessä korkeakoulussa tohtorintutkintonsa suorittanut insinööri Eino Sa-

muel Tammisto [ent. Ekroth] haki todistuksensa päivää ennen lukuvuoden avajaisia 11. syyskuuta 1935. Seuraavana vuonna, jälleen päivää ennen lukuvuoden avajaisia, promovoiittiin hiljaisesti kaksi teknologian tohtoria: Leevi Heikki Pellervo Pulkki ja Lauri Aleksanteri Keso. Tarve tohtoreiden nopeaan promovoitumiseen on johtanut promootiomenettelyn keventämiseen.

Uuden, vuoden 1941 asetuksen mukaiset promovoimattomat tohtorit, joilla oli oikeus käyttää asetuksen mukaisia arvonmerkkejä, hämmensivät tilannetta entisestään. Vuonna 1946 tohtorintodistuksensa saanut Tuovi Tuomola on ainakin hakenut Korkeakoululta erikseen todistusta arvostaan kymmenen vuotta myöhemmin. 1960-luvun alkuun tultaessa promovoimattomia tekniikan tohtoreita on ollut jo 36.¹⁷

Vuosien 1937 ja 1939 avajaisten yhteydessä pidetyt promootiot on jo merkitty oppilaitoksen vuosikertomukseen suoritettujen tutkintojen yhteyteen. Tässä vaiheessa on tutkinnon kaksinkertaiseen vahvistamisen liittyvä ongelma konkretisoitunut. Myös tutkinnot on mainittu suoritusajankohtansa jälkeen aiemmissa vuosikertomuksissa. Titteliin liittyvästä ongelmasta kielii se, että Pulkki ja Keso ovat Suomen Teknillisen Seuran matrikkelissa vuonna 1948 erikseen ilmoittaneet olevansa promovoituja. Vastavasti vuoden 1934 juhlapromootion osallistujista ainoastaan poissaolevana promovoitu Hasselström on erikseen maininnut tullessaan promovoiduksi.¹⁸

Korkeakoulun lukuvuoden avajaisten yhteydessä järjestetyt promootiot ovat muodostuneet alun epäselvyyksien jälkeen tavanomaiseksi käytännöksi. Tällaisia on järjestetty vuosina 1937, 1939, 1945, 1951, 1954, 1958, 1972, 1974, 1978, 1984, 1985, 1988, 1994, 1998, 2000 ja 2003. Promootio vuonna 1951 järjestettiin useiden tohtoreiden

rehtorille esittämän pyynnön johdosta. Teknillinen korkeakoulu päätti tällöin todennäköisesti vuosien 1935 ja 1936 mallin mukaisesti järjestää tilaisuuden ilman juhlallisuuksia.¹⁹

Opettajakollegi ja opettajaneuvosto ovat kokouksissaan järjestäneet promootion kaksi kertaa. 15. tammikuuta 1949 teknillisen korkeakouluopetuksen 100-vuotisjuhlaistunnossa promovoiittiin kunniatohtoriksi korkeakoulun rehtori Martti Levón. 15. toukokuuta 1984 pidetyssä opettajaneuvoston järjestämässä tohtoripromootioiden 50-vuotisjuhlaistunnossa promovoiittiin poissaolevana kunniatohtoriksi Björn Westerlund. Saman perheen jäsenten yhteispromootiot alkoivat heti promootiotoiminnan alusta, kun ensimmäiseen promootioon 1934 osallistui kaksi kemistiveljestä, Arvi ja Yrjö Talvitie. Heidän opettajansa, filosofian tohtori Gustaf Komppa promovoiittiin poissaolevana Teknillisen korkeakoulun kunnia-tohtoriksi 14. syyskuuta 1949. Komppa oli kuollut tammikuun 20. päivänä, kuukausi sen jälkeen kun päätös kunniatohtorin arvon myöntämisestä oli tehty.

PROMOVOIDUT TOHTORIT

Seuraavassa luettelossa on mainittu Suomen Teknillisen Korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun promovoiimat henkilöt 1934–1949. Nimen jälkeen ilmoitettu päivämäärä on tutkinnon suorittamisen ajankohta. Merkinnällä * tarkoitetaan poissaolevana promovoitua.

1934
Juhlallinen tohtoripromootio 12. toukokuuta

Kunnia-tohtorit
1. Palmén, Karl Evert
2. Saarinen, Eliel

Teknologian tohtorit

1. Fogelberg, Paul Harald 26.4.1927
2. Hannelius, Herman Ossian 3.11.1921
3. Hasselström, Karl Torsten Heinrich* 3.3.1925
4. Lillja, Johan Lennart Waldemar 12.12.1933
5. Lindberg, Carolus 20.1.1921
6. Roschier, Rolf Helmer 23.5.1918
7. Talvitie, Arvi Harald 4.11.1930
8. Talvitie, Yrjö Juho 11.10.1927
9. Vuoristo, Ilmari 9.12.1932
10. Weckman, Stig Albert Oskar* 22.3.1932

1935

Promovoitu päivää ennen avajaisia 11. syyskuuta
Teknologian tohtori

1. Tammisto, Eino Samuel 2.4.1935

1936

Promovoitu päivää ennen avajaisia 11. syyskuuta.
Teknologian tohtorit

1. Keso, Lauri Aleksanteri 26.11.1935
2. Pulkki, Leevi Heikki 26.11.1935

1937

Promootio avajaisten yhteydessä 11. syyskuuta
Teknologian tohtorit

1. Kuusinen, Jarl Paavo (ent. Salin) 24.11.1936
2. Nyman, Gustaf Arthur 25.5.1937

1939

Promootio avajaisten yhteydessä 11. syyskuuta
Teknologian tohtorit

1. Castrén, Reino Jalmari 7.9.1939
2. Erämetsä, Kurt Heikki Olavi 22.11.1938
3. Gripenberg, Ole 9.5.1939
4. Siimes, Feliks Edvard 18.4.1939
5. Ylinen, Arvo Albin Johannes 22.11.1938

1945

Promootio avajaisten yhteydessä 13. syyskuuta
Tekniikan tohtorit

1. Ajo, Reino Ahti Aslak 17.4.1945
2. Eerola, Vilho 2.2.1944
3. Kajamaa, Mauno Daniel 13.9.1945
4. Kirjakka, Pekka 1.7.1943
5. Niini, Eino Markus 4.9.1945
6. Pekkarinen, Aino 29.8.1945
7. Rahola, Jaakko Juhani 17.12.1940

8. Silén, Carl Gustaf (Gösta) 31.8.1944

9. Stigzelius, Herman Emil 23.1.1945

10. Wegelius, Edvard Albert 11.9.1945

1949

Promootiotilaisuus Opettajakollegin juhla-
istunnossa 15. tammikuuta

Kunniantohtori

1. Levón, Martti Albert

Juhlapromootio 14. syyskuuta

Ulkomaalaiset kunniantohtorit

1. Compton, Karl Taylor*
2. Egerton, Sir Alfred
3. Engelund, Anker
4. Kreüger, Henrik
5. Perret, Auguste
6. Ros, Mirko
7. Vening-Meinesz, Felix Andries
8. Vogt, Fredrik
9. Woxén, Ragnar

Suomalaiset kunniantohtorit

1. Aalto, Hugo Alvar Henrik
2. Aldén, Johannes Waldemar
3. Ekholm, Karl-Erik
4. Gräsbeck, Sune Walter
5. Helenius, Lauri Sakari
6. Hjelmmann, Alexander Leonard
7. Kolho, Voitto Valdemar
8. Komppa, Gustaf*
9. Myrberg, Pekka Juhana
10. Mäkinen, Eero
11. Solin, Arnold Henrik
12. Tallqvist, Axel Henrik Hjalmar
13. Virtanen, Artturi Ilmari
14. Wahforss, Wilhelm
15. Wasastjerna, Jarl Axel
16. Wuolle, Kustaa Bernhard

Tekniikan tohtorit

1. Ilmonen, Eino Ossian
2. Juusela, Taneli Kustaa
3. Karlsson, Sven Arnold
4. Koistinen, Onni Antero
5. Pukkila, Arvo Olavi
6. Pyökäri, Tauno Olavi

7. Ryti, Karl Johan Henrik
8. Saraoja, Eero Gustaf
9. Sundman, Knut Jacobus
10. Suomaa, Väinö Edvard
11. Tikkanen, Matti Haakon August
12. Vainio, Martin Tuomas
13. Vuori, Risto Veikko
14. Wiiala, Arvid Konstantin
15. Wuolijoki, Jaakko Robert
16. Wäre, Matti Aarre Uolevi
17. Zwegbergk von, Svante Gustav Adolf

PROMOVOIMATTOMAT TOHTORIT

Henkilöt, joilla on teknillinen tohtorin tutkinto ja arvo (1908–1933), teknologian tohtorin tutkinto ja arvo (1933–1941), tai tekniikan tohtorin tutkinto tai arvo, mutta joita ei ole promovoitu

Vuoteen 1949 asti

Nimi, ilmoitettu tutkinnon suorittamisen tai tohtorin arvon myöntämisen päivämäärä. Luettelo on pääosin vuosikertomuksen mukaisessa julkaisujärjestyksessä.

1. Hintikka, Sulo Viljo 27.3.1912
2. Kaitera, Pentti Veikko 21.5.1940
3. Gripenberg, Jarl Mauritz Leonard 31.8.1944
4. Tuomola, Tuovi Tuomas 19.2.1946.
5. Salonen, Eero August 22.1.1946
6. Pohjanpalo, Jouko Jalo 15.10.1946.

TKK:LLA VÄITÖSKIRJAN JULKAISSEET HENKILÖT, JOILLA EI OLE TOHTORINTUTKINTOA

Vuoteen 1949 asti

- Nimi, väitöskirja, julkaisu- tai/ ja hyväksymispäivämäärä
- Aarnio, Bernhard
Väitteli yliopistolla 1915. Über die Ausfällung des Eisenoxyds und der Tonerde in finnländischen Sand- und Grusböden. Helsinki 1915.
- Hallakorpi, Iivo Artur [ent. Schroeder]
Väitteli yliopistolla. Kustannustenjaon teknillinen suoritus maanparannusyrietyksissä. TKK diss. 007. 1924.
- Salonen, Toivo Viljo
Metallilastun irtaantumisen riippuvaisuus veistolosuhteista. Veistomekaaninen tutkimus. TKK diss. 10. Helsinki 1917. Hyväksytty 18.10.1927.

¹ Fox & Guagnini 1999. s. 146. Ks. myös Wuolle 1949. s. 17.

² Armollinen asetus sisältävä Suomen Teknillisen Korkeakoulun säännöt, 2.4.1908. § 51.

³ Björck 1992. s. 165-166.

⁴ Asetus 182/1933.

⁵ Asetus 678/41 ja valtioneuvoston päätös N:o 401/1943 Teknillisen korkeakoulun tutkintosäännön vahvistamisesta.

⁶ Opetusministeriön ja kielitoimiston suosittelema muoto 2004. Aiemmin on käytetty myös lyhennettä TT, joka tarkoittaa nykyisin teologian tohtoria.

⁷ Ks. myös Teknillisen korkeakoulun opetuksen kehittämistä ym. kysymyksiä käsittelemään 30.XI 1950 asetetun komitean mietintö. s. 63. Liesto 1988. s. 32.

⁸ Asetus 72/1953 ja tutkintosääntö 96/53. Liesto 1988. s. 34-39.

⁹ Teknillisen korkeakoulun opetuksen kehittämistä ym. kysymyksiä käsittelemään 30.XI 1950 asetetun komitean mietintö.

¹⁰ Asetus 385/1971.

¹¹ Liesto 1988. s. 45.

¹² Asetus 385/1979.

¹³ Liesto 1988. s. 60.

¹⁴ OK 21.10.1909. § 2.

¹⁵ OK 12.9.1912. § 2. Talvitie 1962. s. 49.

¹⁶ Ks. OK 27.5.1919. § 6.

¹⁷ Laskettuna vuosikertomuksista, verrattuna promovoitujen tohtorien luetteloon.

¹⁸ Pulkin matrikkelimerkinnässä on painovirhe 1935.

¹⁹ Hk 1.8.1951, § 3.

LÄHTEET:

Asetuskokoelma

Teknillisen korkeakoulun arkisto, Otaniemi

Opettajakollegin ja hallintokollegin pöytäkirjat

Luettelo Teknillisessä korkeakoulussa julkaistut väitöskirjat, joka on laadittu todennäköisesti vuoden 1949 juhlaissuusia varten.

Suomen teknillisen korkeakoulun ja Teknillisen korkeakoulun vuosikertomukset 1908–1959.

Teknillisen korkeakoulun väitöskirjat 1911–1997. Teknillisen korkeakoulun kirjasto 1988.

Teknillisen korkeakoulun opetuksen kehittämistä ym. kysymyksiä käsittelemään 30.XI 1950 asetetun komitean mietintö.

BJÖRCK, Henrik. Teknikens art och teknikernas grad. Föreställningar om teknik, vetenskap och kultur speglade i debatterna kring en teknisk doktorsgrad, 1900-1927. Uppsala 1992

FOX, Robert & GUAGNINI, Anna. Laboratories, workshops and sites. Concepts and practises of research in industrial Europe, 1800–1914. UCLA, Berkeley 1999.

LIESTO, Martti. Teknillinen korkeakoulu 1908–1988.

TALVITIE, Arvi. Tampereen Teknillinen oppilaitos 1886–1961. Hämeen Kirjapaino Oy, Tampere 1962.

TUURI, Antti. Tohtoripromootion taival. Kirjapaino Libris Oy, 1994.

WUOLLE, Bernhard. Suomen teknillinen korkeakouluopetus 1849–1949. Otava, Helsinki 1949.

Kirjoittaja on Teknillisen korkeakoulun historiantutkija.
panu.nykanen@hut.fi